

60-YILLARDA KOREYS ADABIYOTI. KIM SINOK HAYOTI VA IJODI

F. Abduxamidova. Koreys tili yo'nalishi 4-bosqich talabasi,
Sh. Eshimova. Koreys filologiyasi kafedrasi katta o'qituvchisi.

1961-yilning 16-mayida general Pak Chonxi hokimiyat tepasiga kelganda xalqi o'zi kutgan ozodlik hayolidan mahrum bo'ldi. May oyida bo'lib o'tgan hodisalar mamlakatni jar yoqasiga olib keldi va xalqning hafsalasi pir bo'lishiga sabab bo'ldi. Aprel qo'zg'oloni xalqning va yozuvchining orzu-umidlarining poymol bo'lishiga sabab bo'ldi. 60-yillar nasri taraqqiyotining asosiy g'oyasi – “sof adabiyotdan chekinish” (“sunsu munxak”) bo'ladi va voqealar tubdan o'zgaradi. Ko'pchilik Koreys tanqidchilari Chxve Inxunning “Makon” romanini o'sha o'n yillikning kayfiyatini birmuncha yorqin aks ettirgan degan fikrga kelishadi. Chxve romanidagi Makon ozodlik va tenglikni ifodalaydi. Muallif asarida yaqin o'tmish voqealariga murojat qiladi. Makon romaninig urush va millatning bo'linishiga bag'ishlangan bo'lishiga qaramasdan, u roman 60-yillarning ramzi sifatida vujudga keldi. Roman qahramoni katta qiyinchiliklarga duch kelgani uchun 10 yillikning asosiy muammolarini o'zida aks ettiradi.

Yangi avlod o'z ona tilida ta'lim olgan avlod bo'lib, o'tgan hodisalarni yaxshi tushunardi. 20-asr o'rtalarida yuz bergan falokatlar ular uchun bir mavzu edi, ana shu mavzu o'sha davr odamlari shaxsiyatini, ularning xarakterini to'la yoritishga sabab bo'ldi. O'sha davr yozuvchilari insonning shaxsiy hayotini tasvirlashga alohida ahamiyat berishgan. Bundan tashqari shuni ham aytib o'tishimiz kerakki, bu davrdagi koreys adabiyoti odatda urushdan keyingi travmalar, ijtimoiy o'zgarishlar va shaxsiy tajribalar bilan bog'liq. Mualliflar urushning halokatli oqibatlarini, ijtimoiy adolatsizliklar va shaxsning ichki ziddiyatlarini muhokama qildilar.

Bu davrda ajralib turadigan ba'zi muhim yozuvchilar orasida Kim Sinok, Kim Nam Chong, Xvan Sun-von va Park Kyung-ni kabi nomlar bor. Bu yozuvchilar o'z asarlarida urushdan keyingi Koreya jamiyatining qiyinchiliklarini, xalqning iztiroblarini, odatda, tasvirlab berganlar.

1960-yillarda koreys adabiyoti ijtimoiy o'zgarishlar ta'sirida rang-barang bo'lib, turli mavzularni qamrab ola boshladi. Bu davrda adabiyot sahnasida ayol yozuvchilar ko'proq ishtirok eta boshlagani kuzatildi.

60-yillar yosh yozuvchilari orasida birmuncha ko'zga ko'ringani Kim Sinok Koreya Respublikasining buyuk romannavis ijodkorlaridan biri. U 1941-yil 23 dekabrda Yaponiyaning Osako shahrida tug'ilib, 1945-yil vataniga qaytib, Koreyada yashay boshladi. Sunchon oliy maktabini tugatib, 1960- yilda Seul davlat universiteti ijimoiy va adabiyot fakultetiga o'qishga kirib o'qishi dvomida 1960-yilda o'zining “Hayot sinovlari” nomli kichik hikoyasi chop etildi. U Koreya Yapon Shinchun Mun nashriyotida faoliyat yuritgan, Undan so'ng Kan Xomun, Kim Song II, Kim Chang Ung, Kim Chi Sun, Kim Xyon, Yon Mu Ung So Chong In kabi adiblar bilan “San Mun davri” nashriyotida birga ishlab “Kon” Xuan Sang Su Chop” kabi asarlarini chop etgan. Universitet davrida bir yildan ortiq muddatga o'qishni to'xtatgani uchun 1965-yilda universitetni tamomlagan. Bu

davrlarni o'zida ifodalagan "Muchin kixen" va "Seulning 1964-yilgi qishi" nomli asarini chop ettirib, "Seulning 1964-yilgi qishi" asari Tongin munxaksak namoyishining 10-bosqichida oliy o'rin bilan mukofotlangan. 1976-yilda nashr qilingan "Seulning oy nuri" asari chop etilgan.

Adib 1981-yilda diniy odatlarni qabul qilib, diniy hayotni boshladi. 1999-yilda Sejon universitetida Davlat tili va adabiyoti o'qituvchisi sifatida faoliyat yuritib, 2003-yil falajlik sababli nafaqaga chiqadi. Uning asarlarida 60-yillarning qorong'i ruhi sezilib turar edi. "Mudjinga sayohat", "Hayot sinovlari", "Singlimni tushunish uchun" kabi asarlarida yakka holda yashovchilar, ularning tashvishli hayoti aks ettiriladi. Ular bo'layotgan voqealarga tamoman beparvo bo'lib, hech qanday nasihatlarini sezishmas edi. Ularning hayoti yolg'izlik tumanida kechadi. Kim va shunga o'xshash o'sha zamon yozuvchilari o'z davri avlodining qoloq hayotini tasvirlashadi.

April voqealari mamlakat aholisi o'rta qatlamidan yangicha harakatni vujudga keltiradi. Xalq qo'zg'olonida asosan shaharliklar ishtirok etgandi. 60-yillar prozasining o'ziga xos xususiyati yozuvchilarning shahar va shaharliklar muammolariga ahamiyat berishida ko'rinadi. O'sha qo'zg'olonning mag'lubiyati iqtisodiyotni zamonaviylashtirish, mamlakatni industrialashtirish, mamlakatdagi madaniy va ijtimoiy o'zgarishlarni o'zining asosiy mavzusi qilib olgan edilar. 60-yillarda Koreya jamiyati uchun xarakterli bo'lgan muammolar yuzaga keldi. G'arbning ta'siri va yangi iqtisodiy siyosat mamlakatda begonolashish va shaxsning psixologik o'zgarishiga olib keladi. 60-yillarda shaharning oddiy yashovchilari hayoti Li Xochxolning "To'lib ketgan Seul" asarida tasvirlanadi. Koreya Respublikasining oddiy fuqarolari uchun agrar mamlakatdan industrial jihatdan taraqqiy etishi uchun juda ko'p psixologik qiyinchiliklar bilan bog'liqdir. Boshga jihatdan yozuvchilarni qishloq hayoti o'ziga jalb qiladi.

Iqtisodiy taraqqiyot boshlanishi bilan dehqonlar muammosi davlat miqyosidagi muammoga aylanadi. Jamiyatning g'arblashishi mamlakat ayollari hayotini aks ettirishni ham muayyan masalaga aylantirdi. Bu 60-yillar yozuvchi ayollarining aktivlashishi bilan xarakterlanadi. Ayollar adabiyoti oqimining taraqqiyotida Kan Gyon E va Pak Kyonnilar ijodida alohida rol o'ynadi. Ular ijodi Koreya Respublikasida erkaklar ijodidan kam emas edi. Ayollar nasri o'sha zamonning eng qiziq hodisalarini tasvirlovchi adabiyot turiga aylandi. 60-yillar ayollar prozasi erkaklar prozasidan uncha katta farq qilmaydi. Ayol yozuvchilar ham mamlakatning ajralishiga, urush, mafkura kabi zamonaviy muammolarga murojat qiladi.

Kim Sinokning "Singlimni tushunish uchun" asari kompozitsion xususiyatlari.

Biz bu asarning kompozitsion xususiyatlarini o'rganishimizdan oldin kompozitsiyaning o'zi nima ekanlihi haqida ma'lumotga ega bo'lishimiz kerak. Har qanday asarning g'oyaviy-estetik ta'siri- undagi shaklning (obraz, syujet) mazmun bilan uyg'unlashuvi, bu hodisaning betakrorligiga bog'liqlik, bu vazifani asar kompozitsiyasi qiladi. Kompozitsiyada ham yozuvchi nuqtai nazari hal qiluvchilik vazifani bajaradi. Shu asos tufayli har bir asarda, dastavval kompozitsion markaz tayin etilishi shart, ya'ni kompozitsiyaning "o'q tomiri"ni anglab olish lozim bo'ladi; ana shu "o'q tomir"ga bog'liq holda asar qismcha zarralari o'z o'rinlariga, tayin joylariga, vazifalariga ega bo'ladi.

Kompozitsiya badiiy asarning barcha unsurlari bilan uzviy bog'liq ekanini uning sujet bilan aloqasida ham yaqqol ko'rish mumkin. Yozuvchi g'oyaviy niyatiga va asar kompozitsiyasining "o'q tomiri"ga muvofiq sujet bo'laklari turli-tuman tarzda joylashtirilishi (kompozitsiyalash) mumkin. Kompozitsiya hodisasi – asarning tanasi (vujudi) desak, asarning qolgan unsurlarining hammasi ham uning ichida yashaydi, shu jihatdan sujetning bo'laklari ham, sujetdan tashqaridagi qismlar (asar nomi, epigraf, lirik, falsafiy, publisistik chekinishlar, qo'shimcha lavhalar, peyzaj, portret, ruhiy tahlil va h.) ham kompozitsiyaning ichida o'z o'rinlarida harakat qilishlari bilan ayni paytda, kompozitsiyaning barkamolligini ta'minlashlari lozim. Bu kompozitsiya (vujud)ning mazmun (ruh, g'oya) bilan yaxlitligi (bir-biriga o'tishi, to'ldirishi, joziba ato etishi)dan dalolat beradi.

Kim Sinokning ushbu asarida xalqning bunchalik abgorligini yozuvchi hayoti, holati, u harakat qilayotgan sharoit isbotlab, u davrning kir, qora kunlar ekaniga sha'ma qiladi. Yozuvchi asarda tasvir markaziga o'sha davr sharoitini qo'yadi va bu vazifani aka, singil, ona kabi xarakterlarga yuklaydi. Asarlarning ko'pchiligida tartib (Muqaddima – dastlabki holat – tugun – voqealar rivoji – kulminatsiya - yechim – xotima) saqlansa, ba'zilarida saqlanmaydi. Jumladan, "Singlimni tushunish uchun" asarida tartib saqlanmagan, ya'ni asar tugundan boshlanib ketgan. Asar tuguni telegrammadan boshlanadi, ya'ni shu telegramma sababli singilning boshqa joyda ekanligini, u joyga ketish sababi va keyingi voqealarni bilib olishimiz mumkin. Voqealar rivoji esa ikki yil oldin shaharga ketgan singilning qaytishi, uning nimadandir siqilganligi akasi va onasi buning sababini bilish uchun unga murojlat qilishi bilan davom etadi, kulminatsion nuqtasi esa qizning to'y bo'lishi, xotima esa akaning yana telegramma yuborishi bilan tugaydi. Lekin bu telegramma endi singlisining tug'ilgan kuni bilan emas, farzandining tug'ilgan kuni bilan qutlov telegrammasi bo'ladi. Asar boshqa asarlar singari oddiy usulda yozilmagan, u telegrammadan boshlangan. Telegramma akasidan singlisiga yuborilgan bo'lib, unga singlisining tug'ilgan kuni bilan qutlov yozilgan. Undan keyingi qism xarakteristika bo'lib, unda o'zini haqiqiy romannafis deb hisoblovchi bir yozuvchi haqida yozilgan. U yozuvchi ko'p ichadigan, qayerda kabak! Yoki mayxona bo'lsa o'sha joyda hozir bo'ladigan shaxs qilib tasvirlangan. Keyingi qismda esa shaharga ketgan singilning qaytishi, uning o'zgarib qolishi, uning turmushga chiqishi va farzandli bo'lishi berilgan. U bir nechta qismlardan iborat bo'lib, har bir qism alohida mazmunga ega, ya'ni bir-birini davom ettirmaydi. Har bir qism o'rtasida uzilish mavjud. O'sha davr asarlarini olib qaraydigan bo'lsak yozuvchilar asar qaxramonlarining nomini ko'rsatmagan. Kim Sinokning ushbu asarida ham asar qaxramonlarining nomi ko'rsatilmagan, ya'ni ular yozuvchi, akasi, singlisi, onasi deb ifodalangan.

Kabak – mayxonaga o'xshash joy.

Kim Sinokning "Singlimni tushunish uchun" asarida shahar tasviri va asar talqini.

Bu asarda shahar tasviri alohida o'rin kasb etgan bo'lib, faqatgina joyni emas, balki o'sha hudud ichida yashovchi insonlarning hayot tarzini ko'rsatib berishga harakat qilgan. Singlisini shaharga jo'nab ketishi va ikki yildan keyin butunlay o'zgarib qaytib kelishi, ya'ni shaharda u unutilmas qiyinchiliklar girdobida qolganligi orqali o'sha davr aholisi

daxshatli davr iskanjasiga tushib qolganligi va bu iskanjadan qutulish yo'llarini izlayotganligini tasvirlashga harakat qilgan. Ya'ni yozuvchi bir davr hisoblasa, singlisini esa o'sha davr azob-uqubatlaridan charchagan oddiy xalq deb hisoblaydi.

O'sha davrlarda qishloq aholisiga nisbatan shahar aholisi ko'proq kurashlar olib borganligini, shahar sharoiti tinch emasligi, aka va ona obrazidan esa ularning soddaligidan qishloq aholisining soddaligi ko'rsatib berilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Избранные работы по корейской литературе. Сеул, 2000
2. 이 논문은 1996 년도 교내 연구비 지원으로 작성된 것임
3. 조연현, <한국현대문학사> (인간사, 1968) pp. 685-698
4. 백철, <신문학사조사> (신구문화사, 1982) p. 334
5. Троцевич А.Ф. Миф и сюжетная проза Кореи. СПб., 1996
6. <https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Modernizm>
7. <http://www.quronov.narod.ru/modernizm>
8. Kenjaboevna, S. E., & Ugli, K. M. S. (2021). The phenomenon of personalization in korean (on the example of fairy tales). *Academicia: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(6), 677-681.
9. Эшимова, Ш. 2020. Особенности метафоры тропинимического происхождения. *Иностранная филология: язык, литература, образование*. 2 (75) (апр. 2020), 81–86.
10. Bazarova, S. S. (2022). Li Xe Jo asarlarida gender tenglik munosabatining ilgari surilishi. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(Special Issue 24), 180-188.
11. Shuxratovna, B. S. (2022). Koreys adibasi pak van so ijodining o 'ziga xosligi xususida. *Gospodarka i Innowacje.*, 24, 56-59.
12. Баенханова, И. (2019). Паремияларнинг турли тизимдаги тилларда умумий хусусиятлари. *Иностранная филология: язык, литература, образование*, (2 (71)), 64-66.